

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,
pateikta 2014 m. birželio 19 d.¹

Byla C-447/13 P

Riccardo Nencini
prieš

Europos Parlamentą

„Apeliacinis skundas — Buvęs Europos Parlamento narys — Išmokos išlaidoms, patirtoms vykdant parlamentaro funkcijas, padengti — Reikalavimas, atsiradęs dėl neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimo procedūros taikymo — Senaties taisyklės — Finansinio reglamento 73a straipsnis — Dies a quo — Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnis — Teisinio saugumo principas — Protingo termino principas“

I – Įvadas

1. Savo apeliaciniu skundu apeliantas R. Nencini, buvęs Europos Parlamento narys, prašo panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Nencini prieš Parlamentą*², kuriuo Bendrasis Teismas atmetė ieškinį dėl Europos Parlamento generalinio sekretoriaus sprendimo dėl tam tikrų išmokų, neteisėtai išmokėtų ieškovui per jo parlamentinę kadenciją, susigrąžinimo panaikinimo.

2. Šiuo apeliaciniu skundu keliamas naujas Sąjungos teisės klausimas, susijęs su Europos Sąjungos reikalavimų tretiesiems asmenims senaties terminu.

3. Apelianto argumentai, iš esmės paremti teisinio saugumo principu, atskleidžia galimą teisės aktų spragą, susijusią su tam tikrų Sąjungos reikalavimų senatimi. Išanalizavus šios spragos padarinius, atsižvelgiant į teisinio saugumo principą, kyla klausimas dėl teismo, siekiančio užtikrinti, kad šio principo būtų laikomasi, vaidmens, jeigu įstatyme nieko nenurodyta.

II – Teisinis pagrindas

4. Laikotarpiu, kai klostėsi bylos faktinės aplinkybės, Sąjungos finansinis reglamentas buvo įtvirtintas Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002³, o jo įgyvendinimo taisyklės – Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002⁴.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — T-431/10 ir T-560/10, EU:T:2013:290 (toliau – skundžiamas teismo sprendimas).

3 — 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentas dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 248, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 74) su pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 13 d. Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1995/2006 (OL L 390, p. 1; toliau – Finansinis reglamentas).

4 — 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentas Nr. 1605/2002, nustatantis išsamias Finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles (OL L 357, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 145), iš dalies pakeistas 2007 m. balandžio 23 d. Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 478/2007 (OL L 111, p. 13; toliau – Įgyvendinimo taisyklės).

5. Finansinio reglamento 73a straipsnyje nustatyta:

„Nepažeidžiant konkrečių reglamentų nuostatų ir Tarybos sprendimo, susijusio su Bendrijų nuosavų išteklių sistema, taikymo, Bendrijų teisėms į grąžintinas sumas trečiųjų šalių atžvilgiu bei trečiųjų šalių teisėms į grąžintinas sumas Bendrijų atžvilgiu taikomas penkerių metų senaties terminas.

Senaties termino apskaičiavimo data ir šio termino nutraukimo sąlygos nustatomos įgyvendinimo taisyklėse.“

6. Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio „Senaties terminų taisyklės“ 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Bendrijų teisių į grąžintinas sumas trečiųjų šalių atžvilgiu senaties terminas pradedamas skaičiuoti pasibaigus galutiniam terminui, apie kurį skolininkui pranešama [Įgyvendinimo taisyklių] 78 straipsnio 3 dalies b punkte nurodytoje debeto avizoje.“

III – Ginčo aplinkybės

7. Apeliantas buvo 1994–1999 m. kadencijos Europos Parlamento narys.

8. Kaip matyti iš skundžiamo teismo sprendimo, Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) atlikus tyrimą, Europos Parlamentas 2006 m. gruodžio mėn. pradėjo patikros procedūrą, o vėliau – tam tikrų kelionės išlaidų ir Europos Parlamento padėjėjams skirtų išlaidų, apmokėtų apeliantui pažeidžiant teisės aktus, susijusius su Europos Parlamento narių išlaidomis ir išmokomis (toliau – EPII teisės aktai), susigražinimo procedūrą.

9. 2010 m. liepos 16 d. Europos Parlamento generalinis sekretorius priėmė anglų kalba surašytą sprendimą dėl 455 903,04 EUR sumos susigražinimo ir pateikė jį apeliantui 2010 m. liepos 28 d. 2010 m. rugpjūčio 16 d. apeliantas gavo 2010 m. rugpjūčio 4 d. Europos Parlamento Finansų generalinio direktorato generalinio direktoriaus debeto avizą dėl nagrinėjamos sumos.

10. 2010 m. spalio 7 d. Europos Parlamento generalinis sekretorius priėmė naują sprendimą, surašytą italų kalba, kuriuo pakeistas 2010 m. liepos 16 d. sprendimas. Apie šį sprendimą apeliantui pranešta 2010 m. spalio 13 d., o kartu pridėta nauja debeto aviza dėl tos pačios sumos, kuria pakeista 2010 m. rugpjūčio 4 d. debeto aviza.

IV – Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas teismo sprendimas

11. Dviem atskirais ieškiniais, kuriuos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2010 m. rugsėjo 24 d. ir gruodžio 10 d., ieškovas siekė, kad, pirma, būtų panaikinti Europos Parlamento aktai, apie kuriuos jam pranešta 2010 m. liepos 28 d. ir rugpjūčio 16 d. (byla T-431/10), ir, antra, būtų panaikinti minėti aktai ir aktai, apie kuriuos jam pranešta 2010 m. spalio 13 d., taip pat kad bylos medžiaga būtų grąžinta Europos Parlamento generaliniam sekretoriui, kad jis iš naujo nustatytų susigražintiną sumą (byla T-560/10).

12. Bendrojo Teismo pirmininkas atmetė ieškovo abiejose minėtose bylose pateiktus prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones⁵. Bendrasis Teismas sujungė bylas T-431/10 ir T-560/10, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas.

5 — 2010 m. spalio 19 d. Nutartis *Nencini / Parlamentas* (T-431/10 R, EU:T:2010:441) ir 2011 m. vasario 16 d. nutartis (T-560/10 R, EU:T:2011:40).

13. Per 2012 m. balandžio 18 d. posėdį ieškovas atsiėmė ieškinį byloje T-431/10.
14. Skundžiamo teismo sprendimo 22–32 punktuose Bendrasis Teismas pripažino ieškinį, pareikštą byloje T-560/10, priimtinu, kiek juo buvo prašoma panaikinti 2010 m. spalio 7 d. Europos Parlamento generalinio sekretoriaus sprendimą (toliau – ginčijamas sprendimas).
15. Minėtam ieškiniiui pagrįsti ieškovas iš esmės rėmėsi keturiais pagrindais, susijusiais, pirma, su senatimi, antra, su rungimosi principo ir veiksmingos teisinės apsaugos principo pažeidimu, trečia, EPII teisės aktų pažeidimu ir, ketvirta, proporcingumo principo pažeidimu.
16. Skundžiamo teismo sprendimo 34–54 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo ir atmetė pirmąjį ieškinio pagrindą, susijusį su senatimi.
17. Bendrasis Teismas manė, pirma, kad Finansinio reglamento 73a straipsnyje nustatytas penkerių metų senaties terminas, atsižvelgiant į Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnį, turi būti skaičiuojamas suėjus galutiniam terminui, apie kurį skolininkui pranešta debeto avizoje. Šioje byloje skaičiuojant nuo 2011 m. sausio 20 d., apie kurią ieškovui buvo pranešta 2010 m. spalio 13 d. debeto avizoje, senaties terminas dar nesibaigė.
18. Antra, Bendrasis Teismas išnagrinėjo pirmąjį ieškovo pagrindą, susijusį su protingo termino principo pažeidimu.
19. Šiuo atžvilgiu Bendrasis Teismas nurodė, kad Europos Parlamento pradėta procedūra galėjo būti atlikta anksčiau, visų pirma atsižvelgiant į tai, kiek laiko praėjo nuo ieškovo, kaip Europos Parlamento nario, įgaliojimų pabaigos iki ginčijamo sprendimo priėmimo, į tai, kad Europos Parlamentas jau turėjo reikšmingus apskaitos dokumentus, ir į tai, kad ieškovui teko atkreipti Europos Parlamento dėmesį raštu, kuriame buvo prašoma patikslinti nagrinėjamų išlaidų susigrąžinimo tvarką.
20. Taigi Bendrasis Teismas konstatavo, kad Europos Parlamentas pažeidė įsipareigojimus, susijusius su protingo termino principu, ir kartu nurodė, kad šio principo pažeidimas nelemia akto panaikinimo, nebent minėtu pažeidimu buvo paveiktas akto adresato teisės į gynybą įgyvendinimas. Tačiau šioje byloje ieškovas nepateikė jokio argumento, kuriuo būtų kaltinama, kad dėl protingo termino principo pažeidimo būtų buvusi pažeista jo teisė į gynybą. Taigi ginčijamas sprendimas negali būti panaikintas dėl to, kad Europos Parlamentas pažeidė protingo termino principą.
21. Kituose skundžiamo teismo sprendimo punktuose Bendrasis Teismas atmetė antrąjį ieškinio pagrindą kaip netinkamą (55–63 punktai), o trečiąjį ir ketvirtąjį pagrindus – kaip nepagrįstus (atitinkamai 64–101 ir 102–113 punktai).
22. Todėl Bendrasis Teismas, pirma, išbraukė bylą T-431/10 iš registro ir nurodė kiekvienai šaliai padengti savo išlaidas, antra, atmetė ieškinį byloje T-560/10 ir priteisė iš ieškovo išlaidas toje byloje, įskaitant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros išlaidas.

V – Šalių argumentai

23. Savo apeliaciniu skundu apeliantas prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą teismo sprendimą, o jeigu apeliacinis skundas būtų patenkintas – pirmiausia panaikinti ginčijamą sprendimą arba, nepatenkinus šio reikalavimo, teisingai nustatyti susigrąžintiną sumą arba grąžinti bylos medžiagą Europos Parlamento generaliniam sekretoriui, kad jis nustatytų šią sumą.
24. Be to, apeliantas prašo Teisingumo Teismo priteisti iš Europos Parlamento bylinėjimosi išlaidas bylose T-431/10 ir T-561/10 ir apeliacinės bylos išlaidas.

25. Europos Parlamentas prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apelianto bylinėjimosi išlaidas.

VI – Analizė

26. Apeliantas pateikia penkis apeliacinio skundo pagrindus, iš kurių pirmi keturi turi tam tikrą ryšį su keturiais pagrindais, pateiktais pirmojoje instancijoje.

27. Taigi pirmasis pagrindas susijęs su senaties taisyklių ir teisinio saugumo, protingumo ir veiksmingumo principų pažeidimu. Pateikdamas šį pagrindą apeliantas remiasi neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu dėl Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio ir papildomai – dėl Finansinio reglamento 73a straipsnio.

28. Antrasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su rungimosi principo ir veiksmingos teisinės apsaugos principo pažeidimu, trečiasis – su EPII teisės aktų klaidingu taikymu, o ketvirtasis – su proporcingumo principo pažeidimu nustatant susigrąžintiną sumą. Galiausiai penktuoju pagrindu apeliantas nesutinka su tuo, kad byloje T-560/10 iš jo buvo priteistos visos bylinėjimosi išlaidos, o byloje T-431/10 – dalis išlaidų.

29. Europos Parlamentas ginčija šiuos pagrindus teigdamas, kad jie yra nepriimtini arba nepagrįsti.

30. Sutelksiu savo analizę į pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą, o dėl toliau trumpai nurodytų priešasčių kitus apeliacinio skundo pagrindus reikia atmesti dėl nepriimtimumo arba nepagrįstumo.

A – Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su senaties taisyklių, teisinio saugumo, protingumo ir veiksmingumo principų pažeidimu

31. Pirmąjį pagrindą, susijusį su skundžiamo teismo sprendimo 34–54 punktuose nurodytais motyvais, iš esmės sudaro trys dalys.

32. Pirma, apeliantas teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnį, manydamas, kad senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo skolininkui debeto avizoje nurodytos dienos. Senaties terminas neturi būti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią kreditorius gali laisvai nustatyti, t. y. nuo tos dienos, kai kreditorius remiasi reikalavimu, kitaip būtų pažeisti teisinio saugumo ir veiksmingos teisinės apsaugos principai. Apelianto teigimu, Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnyje nustatytas terminas, aiškinamas atsižvelgiant į teisinio saugumo principą, turi būti laikomas „kitu penkerių metų terminu“, pradedamu skaičiuoti nuo debeto avizos išsiuntimo dienos, ir pridedamas prie senaties termino, numatyto Finansinio reglamento 73a straipsnyje. Pastarasis terminas, kaip teigia apeliantas, skaičiuojamas nuo to momento, kai teisė gali būti įgyvendinama.

33. Antra, jeigu pirmesniame punkte pateiktas aiškinimas neįtikintų Teisingumo Teismo, apeliantas remiasi Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu, motyvuodamas tuo, kad jis prieštarauja Finansinio reglamento 73a straipsniui. Papildomai jis tvirtina, kad Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnis ir Finansinio reglamento 73a straipsnis yra neteisėti dėl to, kad nepaisoma senaties „esminio teisinio pagrindo“, taip pat jis nurodo teisinio saugumo ir teisės į gynybą principo pažeidimą.

34. Trečia, apeliantas kaltina Bendrąjį Teismą klaidingai kaip atskirą pagrindą išnagrinėjus jo argumentą, susijusį su protingo termino pažeidimu. Apelianto nuomone, Bendrasis Teismas, užuot atsakęs į jo argumentą, susijusį su senaties taisyklių pažeidimu ir būtinybe pateikti Sąjungos teisę atitinkantį Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio aiškinimą, išnagrinėjo šiuos argumentus kaip susijusius su protingo termino principo, kylančio iš gero administravimo principo, pažeidimu.

35. Tris pagrindinis dalis nagrinėsiu tokia pačia tvarka.

1. Dėl pirmosios dalies, susijusios su klaidingu senaties taisyklių aiškinimu

a) Dėl senaties instituto

36. Pagal Finansinio reglamento 73a straipsnį trečiųjų asmenų reikalavimams Sąjungos atžvilgiu ir Sąjungos reikalavimams trečiųjų asmenų atžvilgiu taikomas penkerių metų senaties terminas.

37. Šia nuostata Sąjungos teisėje nustatomas reikalavimų senaties terminas, taikomas bendrai ir nepažeidžiant specialiųjų taisyklių, taigi jį galima palyginti su nacionalinių teisinių sistemų bendroje teisėje nustatytu senaties terminu⁶.

38. Reikalavimams taikomas senaties terminas – tai teisinis institutas, žinomas daugelyje šiuolaikinių teisinių sistemų. Kiek žinau, jis įtvirtintas absoliučiai visų valstybių narių teisinėse sistemose.

39. Šiuo atžvilgiu reikėtų priminti vertybinius senaties, kaip šiuolaikinės teisės instituto, pagrindus⁷.

40. Pirma, viešosios tvarkos sumetimais teisinė sistema turi būti sudaryta taip, kad nekiltų abejonų dėl ilgalaikių faktinių situacijų. Dažniausiai šie atvejai yra teisėti, o ne atvirkščiai. Taigi juos ginčijant, atsižvelgiant į įrodymų neaiškumą, gali būti priimami neteisingi sprendimai. Be to, praėjęs laikas turi lemti neteisėtų atvejų legalizavimą. Iš tiesų po ilgo neveikimo asmuo, kuriam tenka prievolė, negali būti laikomas privalančiu manyti, kad jis bus įpareigotas vykdyti prievolę. Praėjęs laikas reiškia įrodinėjimo sunkumus, o iš atitinkamų asmenų negali būti reikalaujama, kad jie saugotų įrodymus neapibrėžtą laiką. Galiausiai dėl senaties kreditorius raginamas veikti greitai, kad įgyvendintų savo teises.

41. Taigi senaties tikslas, be stabilizavimo funkcijos, yra, viena, stigmatizuoti kreditoriaus, kuris nesistengia apginti savo teisių, neveiklumą. Antra, senatimi siekiama apriboti bylinėjimąsi, susijusį su ankstesniais ginčais, nes dėl įrodinėjimo sunkumų tai kelia didesnę savavališkų sprendimų grėsmę.

42. Atsižvelgiant į tai, šis institutas įvairiose teisinėse sistemose reglamentuojamas skirtingai; netgi toje pačioje teisinėje sistemoje jis skirtingai taikomas skirtingoms reikalavimų kategorijoms⁸.

43. Be to, reikėtų pažymėti, kad senaties institutas apima ne vien terminą, bet ir visas jo taikymo sąlygas, būtent: *dies a quo*, termino apskaičiavimo ypatumus, sustabdymo ir nutraukimo priežastis, šalių galimybę pakeisti terminą, termino pasibaigimo padarinius ir kt.

6 — Minėtą 73a straipsnį reikia išskirti iš kitų Sąjungos aktų nuostatų, kuriomis nustatoma senatis, susijusi su galimybe taikyti sankcijas ar kitokias baudžiamąsias priemones. Sankcijų, skiriamų už SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimus, srityje žr. 2002 m. gruodžio 16 d. reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [SESV 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205), 25 straipsnį, o Sąjungos interesams kenkiančio sukčiavimo srityje – 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 1 t., p. 340) 3 straipsnį.

7 — Šiuos pagrindus nustatė Friedrich Carl von Savigny „System des heutigen römischen Rechts“ (Band 5, Berlin, 1841, p. 267). Paskui remiuosi B. Kordasiewicz „Problematyka dawności“, leidinyje „System prawa prywatnego“, 2 tomas, „Prawo cywilne – Część ogólna“, Varšuva, CH Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN 2012, p. 576.

8 — Dėl lyginamosios teisės analizės žr. E. W. Hondius (leid.) „Extinctive prescription: on the limitation of actions: reports to the XIVth Congress“, International Academy of Comparative Law, Atėnai, 1994, ir J. Zrałek „Przedawnienie w międzynarodowym obrocie handlowym“, Zakamycze – Krokua, 2005.

44. Visi šie ypatumai, kurie gali būti numatyti skirtingose nuostatose, sudaro nedalomą visumą. Tikrąją senaties taikymo sritį galima įvertinti tik atsižvelgus į visą reglamentavimą⁹.

b) Dėl Finansinio reglamento 73a straipsnio ir Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio aiškinimo

45. Šioje byloje aiškinant penkerių metų senaties terminą reikia kartu aiškinti Finansinio reglamento ir Įgyvendinimo taisyklių nuostatas.

46. Šį bendrą aiškinimą lemia tai, kad Finansinio reglamento 73a straipsnyje apibrėžiami reikalavimai, kuriems taikoma senatis, ir nustatomas penkerių metų terminas, tačiau Europos Komisijai perduodama užduotis nustatyti jos taikymo ypatumus, kaip antai termino pradžią ir jo nutraukimo sąlygas. Šie ypatumai reglamentuojami Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnyje.

47. Kalbant apie *dies a quo*, pagal Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą Sąjungos reikalavimų trečiųjų asmenų atžvilgiu senaties terminas pradedamas skaičiuoti „pasibaigus galutiniam terminui, apie kurį skolininkui pranešama <...> debeto avizoje“.

48. Noriu pažymėti, kad, kartu aiškinant pirmiau minėtas nuostatas, aišku, jog, kalbant apie Sąjungos reikalavimus tretiesiems asmenims, Finansinio reglamento 73a straipsnyje numatytas penkerių metų senaties terminas pradedamas skaičiuoti suėjus debeto avizoje nurodytam terminui.

49. Šį aiškinimą patvirtina Finansinio reglamento 73a straipsnio tikslas ir jo norminis kontekstas.

50. Noriu pažymėti, kad Finansinio reglamento 73a straipsnis įtrauktas į šio reglamento pirmosios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus skirsnį „Išieškojimas“ [Susigrąžinimas], kuriame reglamentuojami Sąjungos apskaitos įgaliojimai taikant susigrąžinimo procedūrą. Iš pakeitimo dokumento, kuriuo Finansinis reglamentas papildytas minėtu 73a straipsniu, motyvų matyti, kad šia nauja nuostata visų pirma siekiama laiko atžvilgiu apriboti Sąjungos galimybę pareikšti reikalavimus tretiesiems asmenims, kad būtų laikomasi gero finansų valdymo principo¹⁰. Tačiau termino, kuris pradedamas skaičiuoti nuo pirmosios susigrąžinimo procedūros dienos ir kuris apibrėžia šią procedūrą, nustatymas atitinka minėtą tikslą skatinti gero finansų valdymo principą.

51. Šis aiškinimas, pagal kurį nagrinėjamas terminas pradedamas skaičiuoti nuo debeto avizoje nurodytos datos, taip pat buvo palaikomas skundžiamame teismo sprendime.

52. Iš tiesų Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 39 ir 40 punktuose pareiškė nuomonę, kad pagal reikšmingas Finansinio reglamento ir Įgyvendinimo taisyklių nuostatas senaties terminas byloje pradėtas skaičiuoti nuo 2011 m. sausio 20 d., t. y. nuo debeto avizoje, kurią Europos Parlamentas nusiuntė apeliantui 2010 m. spalio 13 d., nurodyto termino pabaigos. Ginčijamo sprendimo priėmimo dieną, t. y. 2010 m. spalio 7 d., šis terminas dar nebuvo prasidėjęs ir todėl byloje senatis dar nebuvo suėjusi.

53. Apeliantas teigia, kad ši Bendrojo Teismo išvada paremta klaidingu Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos aiškinimu. Apelianto teigimu, šią nuostatą, kiek joje kalbama apie debeto avizoje nurodytą datą, reikia laikyti numatančia „kitą penkerių metų terminą“ nei senaties terminas, kuris pats turėjo būti pradėtas skaičiuoti nuo tos dienos, kai buvo galima remtis reikalavimu.

9 — Be to, E. W. Hondius (*op. cit.*, p. 8) nurodo skirtingus veiksmus, turinčius įtaką senaties taikymo sričiai, ir daro išvadą, kad diskusija, kuri apsiriboja tik vienu senaties aspektu, t. y. jos terminu, neturi prasmės. Tarptautinėje privatinėje teisėje galimybė remtis viešosios tvarkos išimtimi dėl netinkamo senaties termino pobūdžio pagal *lex causae* taikoma tik išimtiniais atvejais ir ją taikant būtina atsižvelgti į visas nuostatas, turinčias poveikį termino trukmei (žr. Zralek, *op. cit.*, p. 150).

10 — Žr. 2006 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1995/2006, iš dalies keičiančio Reglamentą Nr. 1605/2002 (OL L 390, p. 1), 26 konstatuojamąją dalį.

54. Tačiau noriu pažymėti, kad apelianto pateikto aiškinimo niekaip nepatvirtina Finansinio reglamento 73a straipsnio tekstas, kuriame, kalbant apie Sąjungos reikalavimus trečiųjų asmenų atžvilgiu, aiškiai nurodomas vienintelis penkerių metų terminas.

55. Be to, man atrodo, kad apelianto aiškinimas kelia abejonių dėl Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos teisėtumo ir tai gali lemti aiškinimą *contra legem*.

56. Iš tiesų, prielaida, kad, priimdama Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnį, Komisija nustatė tvarką, susijusią su „kitu penkerių metų terminu“ nei numatytasis Finansinio reglamento 73a straipsnyje, kurią daro apeliantas, reikštų teigimą, kad šios taisyklės yra neteisėtos, nes jomis nukrypstama nuo 73a straipsnio antrojoje pastraipoje numatyto delegavimo.

57. Taigi manau, kad nagrinėjamų nuostatų negalima aiškinti taip, kaip siūlo apeliantas, ir kad Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, jog nagrinėjamas terminas pradedamas skaičiuoti pasibaigus debeto avizoje nurodytam terminui.

c) Dėl aiškinimo padarinių teisinio saugumo principo požiūriu

58. Kokie yra šio mano pasiūlyto aiškinimo padariniai atsižvelgiant į teisinio saugumo principą, kuriuo remiasi apeliantas?

59. Noriu pažymėti, kad manau, jog pagal šį principą neleidžiama, kad reikalavimu grindžiamas veiksmas galėtų būti atliekamas bet kada be jokių apribojimų. Dėl tokios padėties galėtų būti pakenkta teisinės sistemos stabilizavimo funkcijai, taip pat atitinkamų skolininkų ir kreditorių teisėtų interesų pusiausvyrai. Šiuo požiūriu galima teigti, kad senatis yra bendras šiuolaikinių teisinių sistemų „principas“.

60. Atsakymas į klausimą, ar senaties terminas, kaip jis aiškinamas skundžiamame teismo sprendime, gali užtikrinti skolininko interesus teisinio saugumo požiūriu, priklauso nuo santykio tarp momento, kai Sąjungos reikalavimas tampa vykdytinas, ir momento, kai jis konstatuojamas priėmus administracinį aktą.

61. Reikia pažymėti, kad pagal Finansinio reglamento 60 straipsnio struktūrą Sąjungos įplaukų tvarkymas visų pirma apima skolos nustatymą ir išieškojimą.

62. Pagal Finansinio reglamento 71 straipsnio 2 dalį bet kokia Sąjungos skola, apibūdinama kaip tikrai ir tiksliai nustatyta ir mokėtina, turi būti patvirtinta vykdomajame rašte, o tada – skolininkui siunčiamoje debeto avizoje.

63. Įgyvendinimo taisyklių 78 straipsnio 1 dalyje gautinos sumos nustatymas, kurį atlieka leidimus išduodantis pareigūnas, reiškia, kad „pripažįstama Sąjungos teisė reikalauti, kad skolininkas sumokėtų skolą“. Iš to paties straipsnio 3 dalies matyti, kad debeto aviza – tai dokumentas, kuriuo skolininkui pranešama apie šį nustatymą. Debeto avizoje nurodomas galutinis sumokėjimo terminas, kuriam suėjus institucija imasi išieškojimo ir pradedamos skaičiuoti palūkanos.

64. Šiuo atžvilgiu noriu pažymėti, kad negalima atmesti, jog kai kurie Sąjungos reikalavimai pagal Finansinio reglamento 71 straipsnio 2 dalį tampa vykdytini tik priėmus aktą, kuriuo nustatoma skola.

65. Šiuo atžvilgiu aktas, kuriuo nustatoma skola ir kuris pateikiamas skolininkui kaip debeto aviza, kai kurių reikalavimų atveju gali būti laikomas pagrindiniu aktu, pagal kurį atsiranda Sąjungos teisė remtis reikalavimu prieš atitinkamą trečiąjį asmenį¹¹.

66. Finansinio reglamento 73a straipsnyje ir Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnyje nustatytas šių reikalavimų senaties terminas, kuris pradedamas skaičiuoti nuo debeto avizoje nurodytos dienos, yra tinkama skolininko interesų apsaugos priemonė. Iš tiesų, kalbant apie šiuos reikalavimus, debeto avizos įteikimo diena yra labai artima datai, nuo kurios jie tampa vykdytini.

67. Vis dėlto nekyla abejonių, kad kiti Sąjungos reikalavimai jau yra vykdytini akto, kuriuo nustatoma skola, priėmimo momentu, nes šiuo atžvilgiu tai yra deklaratyvus aktas.

68. Kalbant apie šiuos reikalavimus, Finansinio reglamento 73a straipsnyje ir Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnyje numatytas terminas, kaip skolininko interesų apsaugos priemonė pagal teisinio saugumo principą, yra nepakankamas, nes jis pradedamas skaičiuoti nuo kreditoriaus pasirinktos dienos, kuri neturi jokio ryšio su reikalavimo atsiradimo ar jo tapimo vykdytino momentu.

69. Taigi Sąjungos teisėje yra spraga, dėl kurios gali kilti grėsmė, kad kai kurie Sąjungos reikalavimai tęsis neapibrėžtą laiką, nes senaties terminas pradedamas skaičiuoti tik nuo to momento, kai jie yra nustatomi ir pradedami išieškoti Finansinio reglamento nustatyta tvarka.

70. Šios spragos apimtis atrodo gana ribota dėl Sąjungos, kaip kreditorės, teisinių santykių specifiškumo.

71. Visų pirma, kaip jau nurodžiau, reikalavimų, kurie tampa vykdytini tik kai yra nustatomi Sąjungos leidimus suteikiančio pareigūno, senaties terminas, pradedamas skaičiuoti nuo debeto avizoje nurodytos dienos, atrodo tinkamas.

72. Be to, kalbant apie reikalavimus, lemiančius sankcijas ir baudžiamąsias priemones, asmenų teisinis saugumas užtikrinamas nustatant specialiuosius terminus, kuriais apibrėžiamas įgaliojimų taikyti sankcijas vykdymas¹².

73. Reikalavimams, atsirandantiems iš Sąjungos sutartinių santykių, gali būti taikomos senaties taisyklės, įtvirtintos sutarties šalių ar pagal kolizines normas nustatytoje taikytinoje teisėje. Galiausiai Sąjungos reikalavimams trečiųjų asmenų atžvilgiu, atsirandantiems dėl delikto, taip pat gali būti taikoma nacionalinė teisė, nustatyta pagal kolizinės teisės normas¹³.

74. Vis dėlto kai kurie Sąjungos reikalavimai, kaip šioje byloje nagrinėjamas reikalavimas, nepriskiriami nė vienam iš šių atvejų ir todėl gali neišnykti neapibrėžtą laiką, kol Sąjungos institucija deklaratyviai nustatys jų buvimą ir imsis juos susigrąžinti.

d) Dėl teisės spragos buvimo

75. Manau, kalbama apie spragą, kurios neįmanoma ištaisyti aiškinant Finansinį reglamentą ir Įgyvendinimo taisykles.

11 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimą *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro / Komisija* (T-552/11, EU:T:2013:349, 46 ir 72 punktai). Bendrasis Teismas konstatavo, jog tam, kad atsirastų vykdytinas reikalavimas pagal nagrinėjamą sutartį, sudarytą tarp Komisijos ir trečiojo asmens, Komisija, be kita ko, turėjo nustatyti netinkamai sumokėto sumos susigrąžinimo sąlygas, ir tai ji padarė debeto avizoje. Tai reiškia, kad šioje byloje reikalavimas tapo vykdytinas tik išsiuntus debeto avizą.

12 — Žr. šios išvados 6 išnašą.

13 — Nesant deliktinės atsakomybės teisės derinimo, reikalavimams, atsirandantiems dėl delikto, dėl kurio Sąjungai padaryta žala, gali būti taikoma nacionalinė teisė. Taip pat žr. ieškinį dėl žalos atlyginimo, kurį Komisija pareiškė Belgijos teisme, susijusį su žala, patirta dėl keleto liftų gamintojų kartelio. Dėl šio ieškinio buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą ir priimtas Sprendimas *Otis ir kt.* (C-199/11, EU:C:2012:684).

76. Šiuo atžvilgiu apeliantas siūlo nagrinėjamas nuostatas aiškinti taip, kad jomis nustatoma „dvejopa“ senatis, apimanti du terminus, kurių kiekvienas pradedamas skaičiuoti nuo skirtingo momento – vienas nuo tos dienos, kai reikalavimu tampa galima remtis, o antras – nuo debeto avizoje nurodytos dienos.

77. Mano supratimu, dėl šio požiūrio teismui iš tikrųjų tektų nukrypti nuo teisės akto teksto ir nustatyti naują senaties terminą – papildomą, be jau nustatytojo Finansiniame reglamente ir Įgyvendinimo taisyklėse.

78. Tebesu įsitikinęs, kad Sąjungos teismas kiekvienu atveju, kurį nagrinėja, turi atlikti visavertį vaidmenį, kad pasmerktų teisinio saugumo principo pažeidimus.

79. Vis dėlto nemanau, kad šis vaidmuo gali būti teisėtai įgyvendinamas nustatant naują senaties terminą.

80. Mano nuomone, senaties termino nustatymas priklauso paties teisės aktų leidėjo kompetencijai.

81. Ši mintis grindžiama keliais motyvais. Siekdamas nustatyti senaties terminą, teisės aktų leidėjas turi užtikrinti skolininko teisinio saugumo ir kreditoriaus teisėto intereso, kad būtų atkurtas teisingumas, pusiausvyrą. Siekiant nustatyti tikslų terminą, ši pusiausvyra turi būti užtikrinama *in abstracto*, o ne dėl konkretaus ginčo. Senaties terminas ir visi jo taikymo ypatumai turi būti nustatyti ir žinomi iš anksto, kad nebūtų pažeidžiami kreditoriaus teisėti lūkesčiai. Be to, norint nustatyti senaties terminą, būtina nustatyti visas jo taikymo sąlygas.

82. Šie motyvai vienodai taikomi kompetencijai, susijusiai su senaties termino atskaitos taško nustatymu.

83. Iš tiesų atskaitos taško nustatymas yra vertinimo priemonė, kuri tokia pat svarbi kaip ir pats senaties terminas ir kuri leidžia užtikrinti kreditoriaus ir skolininko interesų pusiausvyrą.

84. Ši pusiausvyra gali būti apibrėžiama skirtingai esant sutartinei ir nesutartinei atsakomybei.

85. Viena, reikalavimų, atsirandančių dėl sutarties sąlygos pažeidimo, senaties terminas paprastai pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai reikalavimas tampa vykdytinas, o tai paprastai sutampa su pažeidimo padarymo diena.

86. Kita, kalbant apie reikalavimus, atsirandančius dėl delikto, reikia atsižvelgti į tai, kad kreditorius gali iš karto nežinoti apie padarytą pažeidimą ar iš karto nesuvokti, kad patyrė žalą. Be to, jis gali neturėti visos būtinos informacijos ieškiniui pareikšti.

87. Dėl deliktinių reikalavimų pažymėtina, kad senaties termino atskaitos taško nustatymas yra keblesnis klausimas, kurį skirtingų valstybių narių teisės aktų leidėjai sprendžia skirtingai.

88. Skirtingose teisinėse sistemose šis atskaitos taškas gali būti nustatomas *a tempore facti*, t. y. nuo pažeidimo padarymo ar žalos atsiradimo dienos, arba jis gali būti atidėtas *a tempore scientiae*. Šis momentas savo ruožtu gali būti nustatomas skirtingai – tai gali būti diena, kai kreditorius sužinojo apie pažeidimą ar žalą, diena, kai apie tai turėjo būti pagrįstai sužinota, diena, kai kreditorius tapo tikras dėl priežastinio ryšio tarp pažeidimo ir žalos, arba diena, kai kreditorius sužinojo ar turėjo

sužinoti atsakingo asmens tapatybę¹⁴. Sužinojimo kriterijus taip pat reiškia informacijos lygio, pakankamo, kad prasidėtų terminas, nustatymą¹⁵. Be to, kai kuriose teisinėse sistemose nustatomas skirtingas atskaitos taškas reikalavimų, atsiradusių dėl tyčinio pažeidimo ar iš veiksmų, kuriems gali būti taikomas baudžiamasis persekiojimas¹⁶.

89. Pasirenkant šias skirtingas galimybes užtikrinama interesų pusiausvyra, o tai, mano nuomone, aiškiai yra teisės aktų leidėjo užduotis.

90. Dėl visų šių priežasčių manau, kad neįmanoma teisiniu būdu nustatyti nei senaties termino, nei jo atskaitos taško. Nepaisant galimų variantų skaičiaus, kreditorius turi iš anksto žinoti senaties terminą ir jo atskaitos tašką.

91. Tam tikrais išimtiniais atvejais teismas gali koreguoti senaties terminą ar jo taikymo ypatumus¹⁷, tačiau, kaip pabrėšiu toliau, nemanau, kad galimybė nustatyti tokį terminą ar tokius ypatumus priklauso teismo funkcijai.

92. Manau, kad termino, dėl kurio tam tikri Sąjungos reikalavimai gali išnykti prieš tai, kai kreditorius juos nustato, nebuvimas yra kritikuotinas teisinio saugumo principo požiūriu.

93. Vis dėlto šią padėtį turi ištaisyti teisės aktų leidėjas, pakeisdamas Finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles.

e) Dėl protingo termino principo

94. Manau, kad tokiu teisinio nesaugumo atveju Sąjungos teismas turi imtis visų priemonių, kurios priklauso jo kompetencijai, siekdamas užtikrinti, kad jo nagrinėjamoje byloje būtų visiškai paisoma teisinio saugumo principo.

95. Šiuo atžvilgiu turiu omenyje įvairias teises koncepcijas, susijusias su laiko tėkme, kurios gali skirtis atsižvelgiant į teisinę sistemą, tačiau jos, kaip ir senaties institutas, atsiranda iš teisinio saugumo principo.

96. Manau, kad Sąjungos teisėje Sąjungos institucijų ir konkrečių skolininkų teisių santykių srityje ši „rezervinio sprendimo“ vaidmenį tinkamiausiai atlieka protingo termino principas.

97. Pagal minėtąjį principą, kurio kompleksinis pobūdis ne kartą buvo patvirtintas¹⁸, jeigu teisės aktuose nenumatytas terminas, Sąjungos institucijos, atlikdamos bet kokius veiksmus, privalo paisyti protingo termino.

14 — Žr. Hondius, Hondius (leid.), *op. cit.*, p. 21, kur nurodomos į leidinį įtrauktos nacionalinės ataskaitos, ir Zralek, *op. cit.*, p. 59.

15 — Pavyzdžiui, Lenkijos doktrinoje sutariama dėl to, kad bet kokios informacijos apie atsakingą asmenį nepakanka ir kad kreditorius turi turėti informacijos iš kompetentingo šaltinio, kad jos apimtis būtų tokia, kuri leistų pakankamai patikimai priskirti pažeidimą žinomam asmeniui. Žr. Kordasiewicz, *op. cit.*, p. 612.

16 — Pavyzdžiui, Lenkijos civilinio kodekso 442¹ straipsnio 2 dalyje numatytas išimtinai ilgas 25 metų reikalavimų, susijusių su žala, patirta dėl nusikalstamos veikos, senaties terminas, skaičiuojamas nuo pažeidimo padarymo dienos.

17 — Lenkijos teisėje teismas gali reguliuoti senaties padarinius, jeigu piktnaudžiaujama teise, ir tai laikoma tam tikru „saugumo skydu“ (žr. Kordasiewicz, *op. cit.*, p. 606). Vokietijos teisėje *Bundesfinanzhof* yra nusprendęs, kad jis turi „rezervinę“ kompetenciją (*Notkompetenz*), leidžiančią jam sutrumpinti BGB (Federalinis civilinis kodeksas) buvusiame 195 straipsnyje nustatytą senaties terminą (BFH, 2009 m. liepos 7 d., Nr. VII R 24/06). Pagal Sąjungos teisę nacionaliniam teismui gali tekti koreguoti senaties terminą, nustatytą pagal nacionalinę teisę, jeigu jį taikant nepaisoma lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų (šiuo klausimu žr. Sprendimą *Manfredi ir kt.*, C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461, 77–82 punktai).

18 — Nurodysiu tik kelis jo taikymo pavyzdžius įvairiose srityse, būtent: neteisėtai išmokėtos pagalbos susigrąžinimas (Sprendimas *Falck ir Acciaierie di Bolzano / Komisija*, C-74/00 P ir C-75/00 P, EU:C:2002:524), EŽUOGF sąskaitų atitikties patvirtinimas (Sprendimas *Graikija / Komisija*, C-321/09 P, EU:C:2011:218), Sąjungos teisme patirtų išlaidų susigrąžinimas (Nutartis *Dietz / Komisija*, 126/76 DEP, EU:C:1979:158), pareigūno prašymas atlyginti žalą (Nutartis *Marcuccio / Komisija*, T-157/09 P, EU:T:2010:403) ir ieškiniai dėl neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimo valstybės tarnybos srityje (Sprendimas *Ronsse / Komisija*, T-205/01, EU:T:2002:269).

98. Šis protingas terminas priklauso nuo bylos aplinkybių ir negali būti nustatytas atsižvelgiant į tikslį, maksimalią ribą, nustatytą abstrakčiai. Jį taikant turi būti siekiama kiekvienu konkrečiu atveju užtikrinti asmenų teisinį saugumą, kiek jis susijęs su jų ir Sąjungos santykiais, jeigu termino nėra nustatyta teisės aktuose¹⁹.

99. Noriu pažymėti, kad, taikant protingo termino principą, neįmanoma užtikrinti to paties teisinio saugumo ir teisinių situacijų numatomumo lygio, kaip teisės aktuose nustatant senaties terminą, kurio trukmė ir eigos padariniai nustatomi iš anksto.

100. Vis dėlto, teisės aktuose nesant nustatyto tinkamo termino, manau, kad rėmimasis protingo termino principu yra tinkama priemonė, konkretaus ginčo atveju leidžianti išvengti Sąjungos skolininko teisėtų interesų pažeidimo dėl teisės spragos senaties srityje.

101. Taigi, šioje byloje atlikęs kontrolę minėto principo požiūriu, Bendrasis Teismas atsakė į ieškovo kaltinimus srityje, kuri tuo metu priklausė teismo funkcijai ir leido užtikrinti teisėtų interesų apsaugą, kuria buvo grindžiami ieškovo argumentai.

102. Be to, savo apeliaciniame skunde apeliantas nekritikuoja Bendrojo Teismo argumentų, pateiktų atliekant šį nagrinėjimą.

103. Visų pirma apeliantas neginčija skundžiamo teismo sprendimo 51 punkte esančio motyvo, kuriuo primenamas Teisingumo Teismo praktikoje seniai nusistovėjęs dalykas, kad protingo termino principo pažeidimo konstatavimas negali lemti akto panaikinimo, nebent institucijos veiksmų trukmė galėjo turėti poveikį procedūros, kuri užbaigta priimant šį aktą, eigai. Taip visų pirma yra tuo atveju, jeigu potencialiai pažeidžiama adresato teisė į gynybą²⁰. Tačiau apeliantas neginčija Bendrojo Teismo išvados, kad šioje byloje jis nenustatė jo teisės į gynybą pažeidimo.

104. Atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus, manau, kad pirma apelianto pirmojo pagrindo dalis, susijusi su aiškinimo klaida, nepagrįsta.

2. Dėl antrosios dalies, paremtos neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu

105. Apeliantas teigia, kad Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnis, o papildomai – ir Finansinio reglamento 85a straipsnis yra neteisėti.

106. Norėčiau priminti, kad pagrindas, pirmą kartą pateiktas apeliaciniame skunde Teisingumo Teismui, turi būti atmestas kaip nepriimtinas, nebent tai būtų pagrindas, kurį Bendrasis Teismas turėjo iškelti savo iniciatyva.

107. Iš tiesų pagal nusistovėjusią teismų praktiką leisti šaliai Teisingumo Teisme pirmą kartą iškelti pagrindą ir argumentus, kurie nebuvo nurodyti Bendrajame Teisme, reikštų leisti jai pateikti Teisingumo Teismui, kurio jurisdikcija apeliaciniame procese yra ribota, nagrinėti platesnės apimties ginčą nei tas, kurį nagrinėjo Bendrasis Teismas²¹.

108. Tačiau, kaip matyti iš bylos medžiagos, ieškovas Bendrajame Teisme nesirėmė nei Finansinio reglamento 73a straipsnio, nei Įgyvendinimo taisyklių 85 straipsnio neteisėtumu.

19 — Teisingumo Teismo praktikos, susijusios su sąvoka „protingas terminas“, sintezę žr. Sprendime *Arango Jaramillo ir kt.* / EIB(C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 27–34 punktai).

20 — Žr. Sprendimą *Technische Unie / Komisija* (C-113/04 P, EU:C:2006:593, 48 punktas) ir pagal analogiją – Sprendimą *Groupe Gascogne / Komisija* (C-58/12 P, EU:C:2013:770, 73 ir 74 punktai).

21 — Sprendimas *Sison / Taryba* (C-266/05 P, EU:C:2007:75, 95 punktas), Sprendimas *Švedija ir kt. / API ir Komisija* (C-514/07 P, C-528/07 P ir C-532/07 P, EU:C:2010:541, 126 punktas) ir Nutartis *EMC Development / Komisija* (C-367/10 P, EU:C:2011:203, 93 punktas).

109. Be to, savo apeliaciniame skunde apeliantas nepateikia jokio argumento, susijusio su tuo, kad Bendrasis Teismas neįvykdė pareigos iškelti viešąją tvarka paremtą pagrindą.

110. Taigi manau, kad apelianto šioje byloje nurodytas neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas yra neleistas dėl to, kad apeliaciniame procese draudžiama pateikti naujus pagrindus, todėl jis nepriimtinas.

3. Dėl trečiosios dalies, susijusios su Bendrojo Teismo atlikto nagrinėjimo apimtimi

111. Apeliantas iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai išnagrinėjo protingo termino principo pažeidimą, užuot atsakęs į jo pagrindinį argumentą, susijusį su senaties taisyklių pažeidimu.

112. Šiuo argumentu iš tikrųjų keliami du skirtingi klausimai. Pirma, jis susijęs su klausimu, ar Bendrasis Teismas atsakė į ieškovo argumentą, kuriuo jis rėmėsi pirmojoje instancijoje. Antra, dėl jo kyla klausimas, ar Bendrasis Teismas pagrįstai išnagrinėjo šį argumentą protingo termino principo paisymo požiūriu.

113. Pirma, dėl tariamo atsakymo nepateikimo noriu priminti, kad Bendrasis Teismas neprivalo aiškiai atsakyti į visus pirmojoje instancijoje bylos šalių pateiktus argumentus. Iš tiesų Bendrojo Teismo motyvai gali būti numanomi, jeigu iš jų suinteresuotieji asmenys gali sužinoti priežastis, dėl kurių Bendrasis Teismas atmetė jų argumentus, o Teisingumo Teismas – turėti pakankamai informacijos, kad galėtų vykdyti kontrolę²².

114. Šioje byloje, kaip matyti iš bylos medžiagos, ieškovas Bendrajame Teisme teigė, kad yra bendrasis teisės principas, pagal kurį senatis pradedama skaičiuoti nuo to momento, kai kreditorius gali remtis savo reikalavimu. Apelianto teigimu, Bendrasis Teismas, remdamasis šiuo valstybių narių teisinėms sistemoms bendru principu, turėjo atmesti bet kokią kitą nagrinėjamų senaties taisyklių aiškinimą.

115. Tačiau Bendrasis Teismas nors netiesiogiai, bet neabejotinai atmetė šiuos argumentus skundžiamo teismo sprendimo 38–42 punktuose.

116. Iš tiesų, dėl pagrindo, susijusio su penkerių metų senaties termino taisyklių pažeidimu, Bendrasis Teismas nurodė, kad Finansinio reglamento 73a straipsnyje, kuriuo rėmėsi ieškovas, daroma nuoroda į Įgyvendinimo taisyklėse nustatytą datą, taigi jį reikia aiškinti kartu su šiomis taisyklėmis. Tuomet Bendrasis Teismas aiškino penkerių metų senaties terminą atsižvelgdamas į Įgyvendinimo taisyklių 85b straipsnį ir konstatavo, kad senaties terminas, kaip aiškiai matyti iš šio straipsnio, pradedamas skaičiuoti nuo debeto avizoje nurodyto termino pabaigos.

117. Taigi manau, kad ši apeliacinio skundo pirmojo pagrindo dalis nepagrįsta, kiek ji susijusi su tariamu neatsakymu į pirmojoje instancijoje pateiktą argumentą.

118. Antra, apelianto pateiktas kaltinimas susijęs su analizės, grindžiamos protingo termino principu, reikšmingumu.

119. Tačiau, viena, net darant prielaidą, kad Bendrasis Teismas galėjo nenagrinėti protingo termino principo paisymo kaip atskiro panaikinimo pagrindo, tai reiškia tik tai, kad skundžiamame teismo sprendime pateikti pertekliniai motyvai, o dėl to sprendimas negali būti panaikintas. Kita, kaip jau nurodžiau analizuodamas pirmą šio pagrindo dalį²³, Bendrasis Teismas pagrįstai nagrinėjo ieškovo argumentą protingo termino principo požiūriu.

22 — Žr. Sprendimą *FIAMM ir kt. / Komisija ir Taryba* (C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 96 punktą ir jame nurodyta teismų praktika).

23 — Žr. šios išvados 94–104 punktus.

120. Mano nuomone, apelianto argumentą, susijusį su netinkamu protingo termino nagrinėjimo pobūdžiu, kaip ir visą pirmojo apeliacinio skundo pagrindo trečią dalį, reikia atmesti.

121. Atlikęs šią analizę, manau, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas negali būti pripažintas pagrįstu.

B – *Dėl antrojo–penktojo pagrindų*

122. Antruoju apeliacinio skundo pagrindu apeliantas kaltina Bendrąjį Teismą iškreipus antrąjį ieškinio pagrindą, kad jis negalėjo pateikti pastabų visais aspektais, kurie sudarė ginčijamo sprendimo pagrindą.

123. Norėčiau pažymėti, kad apeliantas tiksliai nenurodo tariamo iškrypimo, o tiesiog apskritai daro nuorodą į bylos faktinių aplinkybių išdėstymą. Taigi jo kaltinimus, pateiktus kartu su antruoju apeliacinio skundo pagrindu, iš karto reikia pripažinti nepakankamai motyvuotais.

124. Trečiuoju apeliacinio skundo pagrindu apeliantas tvirtina, kad, atmesdamas argumentus, susijusius su nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymu kelionės išlaidų gražinimo tikslais, Bendrasis Teismas turėjo patikslinti nuolatinės gyvenamosios vietos sąvoką pagal Sąjungos teisę. Be to, apelianto teigimu, Bendrasis Teismas negalėjo atmesti bet kokios pažeidimo, padaryto paskiriant išmokų gavėjus, atitaisymo galimybės, nes inkriminuojami faktai patvirtina visiškai formalų šio pažeidimo pobūdį.

125. Manau, šiais kaltinimais, nors jie suformuluoti atsižvelgiant į EPII teisės aktų aiškinimo klaidą, apeliantas iš tikrųjų siekia, kad būtų iš naujo įvertintos faktinės aplinkybės, o tai nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai nagrinėjant apeliacinį skundą²⁴. Todėl trečiasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas.

126. Ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas, kuris pateikiamas papildomai, susijęs su proporcingumo principo pažeidimu. Apeliantas teigia, jog tam, kad Europos Parlamento reikalavimai būtų iš principo pagrįsti, reikia pakoreguoti jų dydį, kad būtų atsižvelgta į apelianto sąžiningumą ir konkrečias byloje nagrinėjamo atvejo aplinkybes.

127. Taip apeliantas iš esmės pakartoja argumentus, kuriuos Bendrasis Teismas išnagrinėjo ir atmetė skundžiamo sprendimo 102–113 punktuose, ir nenurodo jokios teisės klaidos, susijusios su skundžiamo sprendimo motyvavimu. Manau, todėl ketvirtasis pagrindas nepriimtinas²⁵.

128. Galiausiai penktasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs tik su bylinėjimosi išlaidų priteisimu Bendrojo Teismo nagrinėtose dvejose sujungtose bylose.

129. Reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio antrą pastraipą apeliacinis skundas negali būti paduotas vien dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo ir jų dydžio. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką ši taisyklė taikoma reikalavimams, susijusiems su tariamai neteisingu Bendrojo Teismo sprendimu dėl bylinėjimosi išlaidų, jeigu visi kiti apeliacinio skundo pagrindai atmetami²⁶.

130. Taigi, jeigu Teisingumo Teismas priimtų mano siūlymą atmesti keturis pirmus apeliacinio skundo pagrindus, nereikėtų nagrinėti penktojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su Bendrojo Teismo tariamai padarytu pažeidimu paskirstant bylinėjimosi išlaidas.

24 — Žr. Sprendimą *E.ON Energie / Komisija* (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 64 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).

25 — Visų pirma žr. Sprendimą *Eurocoton ir kt. / Taryba* (C-76/01 P, EU:C:2003:511, 47 punktą).

26 — Sprendimas *Henrichs / Komisija* (C-396/93 P, EU:C:1995:280, 65 ir 66 punktai) ir Sprendimas *Edwin / VRDT* (C-263/09 P, EU:C:2011:452, 78 punktą). Nors minėtoje teismų praktikoje toks pagrindas dėl bylinėjimosi išlaidų pripažįstamas nepriimtiniu, mano nuomone, tinkamiausia manyti, kad darant prielaidą, jog atmetami kiti apeliacinio skundo pagrindai, nebereikia jo nagrinėti.

131. Todėl siūlau atmesti antrąjį–penktąjį apeliacinio skundo pagrindus, taigi atmesti visą apeliacinį skundą.

132. Kadangi apelianto pagrindai buvo atmesti, siūlau pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 1 dalį ir 138 straipsnio 1 dalį priteisti iš jo bylinėjimosi išlaidas, kaip to reikalauja Europos Parlamentas.

VII – Išvada

133. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, siūlau Teisingumo Teismui atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš Riccardo Nencini bylinėjimosi išlaidas.